

СТАНОВИЩЕ

Относно : Представения дисертационен труд на тема „ Теоретични основи и методико – технологични аспекти на неспецифичната кондиционна подготовка в детско – юношеския футбол „ за присъждане на научната степен „ Доктор на науките „ по научната специалност „ Теория и методика на физическото възпитание и спортна тренировка / вкл.МЛФ/, професионално направление 7.6. Спорт.

Темата на научната разработка е изключително актуална, тъй като футболът е спорт с голяма популярност, обхват и зрелищност .Това налага чрез съвременни научни методи , средства, организация и управление да се достигне до неговото развитие и подготовка от детска възраст до високо спортно майсторство.Съгласувано да се развиват физическите - двигателни качества съобразно спецификата на футбола, възрастовата динамика и сензитивните периоди за превръщането им в двигателни способности и навици.

Съдържанието на дисертационния труд е изложен върху 328 печатни страници , обхваща 78 фигури , 39 таблици и в него са цитирани 318 източника – 248 на кирилица и 70 на латиница

Трудът е структуриран в два раздела :

I. Теоретични основи на проблема . Дискусионният анализ на вече съществуващи постановки за оптимизиране на спортната подготовка показва според дисертанта „че е необходимо смяна на нейните „доминиращи модели . Изтъква се „ застой в процеса на формиране на теоретичната база на спорта „ в резултат на „отсъствие на системност при използване на тренировъчните средства „ , „ организацията на спортната подготовка „ и на ” липса на терминологична обезпеченост на процеса” . Анализът на двете основни категории на координационната подготовка понятията физически -

двигателни качества се употребяват често като синоними, но се отбелязва и известна разлика между тях.

Неустановени са и трактовките на категориите. „Физическата” като страна на спортната подготовка във футбола се третира като „важен компонент на спортната подготовка, който осигурява изява на техникотактическото майсторство и високи постижения на играта”. Същевременно се отбелязва от дисертанта, че с нея се „развиват диференцирани качества” - сила, бързина и издръжливост и някакво „общо, неопределено „развитие на тези качества чрез ОФП или СФП / с което не можем да се съгласим- особено за второто /.

„Кондиционната подготовка е обект на специално внимание като” система, същност и произтичащите от това методическа и организационно управленска дейност”. Тя води до интензификация на мускулната работа в специфичния двигателен режим за даден спорт”. Осъществява се целенасочено адаптационно въздействие и координираност на двигателните действия за преобразуване на двигателните качества в специално моделирани двигателни способности, което е условие за постигане на съответния спортен резултат - „модул със съществена роля в рамките на цялостната спортна подготовка.

Подчертава се необходимостта от „допълване, промяна или смяна на доминиращия модел на спортната подготовка, която преживява „своята криза”. В тази насока специално внимание се отделя на проблема за двигателните способности и тяхното „развиване”, „усвършенстване”, „възпитание”, и мястото им при подготовката на младите спортисти, като фаза в прехода към последващото им проявление в двигателни умения и навици.

В резултат на проявление на синергизма на съставляващите ги параметри развитието и преобразуване на двигателните качества се моделират в пет основни специални двигателни способности свързани с етапа на неспецифичната кондиционна подготовка във футбола : скоростно –силови , стартови ускорително – скоростни ,максимални скоростни, специална скоростна издръжливост и специална силова издръжливост . Отбелязани са и основните форми и характеристики на проявление на двигателните качества.

Определят се условно и основните фази в методическото развитие на неспецифичната кондиционна подготовка : А- базова /полагаща / морфофункционална на основни двигателни качества и за развитие на издръжливостта с базовата /темпова / и скоростна чрез беговото средство-фартлек .Чрез прилагане на кондиционно енергитичния и координационно –копериания тип тренировки те се развиват в оптимална степен и достигат зоната на нестабилност – обозначена като бифуркационна зона. Развитие на двигателните качества се извършва във фаза Б в два етапа : I –ви „специално алтернативно –енергетично моделиране на скоростно – силовите способности чрез кондиционно –енергетичен и координационно- копериран тип тренировки и II-ри „моделиране на способности към проява на специален координационен синергизъм. Този процес е проява на синергетиката - „двигателен координационен синергизъм. Двигателните качества преминават в нови състояния със зони на разширяване , стесняване и информационно –кооперирано /съвместно / моделиране при което се преобразуват в двигателни способности - и впоследствие в двигателни умения и навици .

Предложения структурен модел с прилагане на синергетичния подход е първи опит, с който се прави подобна трактовка и личен принос в осветляване на този процес с изработването на концептуални модели за неспецифична кондиционна подготовка на младите футболисти .

В раздел втори дисертантът прилага своята концепция за методико-технологичните аспекти на синергетичния концептуален модел на кондиционната подготовка „не просто за развиване на двигателните / физически / качества , а преобразуването им в двигателни способности като крайна фаза .

Установени са основните 13 теста чието изменение показва формата на проява в бифуркационната зона на развиване на основните двигателни качества сила ,бързина и издръжливост и формата на тяхната проява – максимална и относително обща сила на долните крайници , бързина – комплексна скоростна локомоционна и темпова издръжливост при 9-18 г. футболисти .Направени са значителен брой медико-биологически , спортно – педагогически тестирания и математико-статистическата обработка на резултатите .

Особен интерес представлява изследване на взаимовръзката и динамиката на развитие на основните двигателни способности в резултат от преобразуване на основните двигателни качества във фазите на разширяване и стесняване .Обособени са следните специални двигателни способности : скоростно–силови ,стартови ускорително- скоростни ;максимални скоростни; проява на специална скоростна издръжливост;специална силова издръжливост; и специален координационен синергизъм / координация / . Развитието им е свързано със зоната на разширяване,а координационния синергизъм свързан със зоната на стесняване е определен като етап на специално кооперирано моделиране .

Принос за практиката са направените: 1. Обобщения за влиянието на двигателните способности върху качествата -примерно максималните скоростни и силови способности върху нивото на скоростната издръжливост и пр.и 2. Подходящите възрасти за развиване на определени двигателни

способности – 12-13 ; 15 и 18 год. както и установяване темповете на развитие на двигателните способности във възрастов аспект.

От особено значение за развиване на специалните двигателни способности имат изложените в гл.IV методически подходи - общо 22 теста.С голямо практическо значение са изследванията на различните методическите подходи за развитие на основните двигателни способности в детско – юношеския футбол – използване на плиометричния метод , скоковите средства за развиване на скоростно – силовите способности , беговите за максималните скоростни способности и пр.

Спортно-състезателната дейност е тази, за която се готвят състезателите и изследване двигателната активност по време на мачове . Установяването на преминалите разстояния при ходене , леко , ускорено и спринтово бягане с обем от 5335 м. до 7440 м при игрова продължителност от 70 и 90 мин. е специфичната основа, върху която трябва да се гради неспецифичната кондиционна подготовка на младите футболисти. Този раздел можеше да бъде в началото на научния труд и показаното от младите състезатели в отделните възрастови групи да бъде основа за развитие на някои от концепциите в изследователския труд.

Приложена е модулна технология за развитие на двигателните способности / специално скоростно – силови и скоростни способности от зоната на” разширяване в подготвителен период . Подборът на средствата за развитие на двигателните способности/ скоростно – силови и скоростни / са планиране в две основни групи – базови / базово- подготвителни и специални / специално-подготвителни средства при 11-12;15-16 и 17-18 год.футболисти.

Значителна практическа стойност има годишното планиране и периодизация на тренировъчния процес за развитие на способностите към

проява на специален координационен синергизъм при развитие на специалната скоростна издръжливост / 17-18 год./, скоростно – силовите и скоростни способности / 15-16 год/ и на специалния координационен синергизъм 11-12 год. с различни – 4 модула за базова и специална подготовка и участие в турнири .

Позволявам се да отбележа и някои забележки : 1. След обстойното изложение и анализ в първа глава е необходимо да има и втора глава: „Цел , задачи, методи и организация на изследване” като се определи действителната цел на труда . Дефинираната титулна тема на дисертационния труд „Теоретични основи и методико-технологични аспекти на неспецифичната кондиционна подготовка в детско – юношеския футбол „ не е еднаква с тази определена като цел на цялостното изследване „Усвършенстване на учебно-тренировъчния и състезателен процес / който отчасти е обект на внимание и анализ / чрез теоретично обосноваване и експериментално изследване същността на синергетичен концептуален модел на неспецифична кондиционна подготовка” . 2. В научния труд са включени голям брой чужди думи като: парадигми , синергетика , бифуркация , дисипация , флуктуация, аттрактори , прочит, покриване и пр., които имат определено българско значение , както и странни наименования-като „координационно - кооперирани двигателни способности”; които в действителност е проява на „комплексните способности „, както и развитието на скоростната издръжливост като „ кондиционна добавка „ в тренировката .

Считам , че съществува стремеж за излагане на научния материал , получените резултати от изследванията и анализи по начин , стил и терминология , които в голяма степен са неразбираеми за тези които ще ползват труда.

Това затруднява неговия „прочит „и практическа използваемост .

В заключение . Научната разработка задълбочено и в многостранен аспект изследва утвърждаващия се в теорията и практиката проблем за кондиционната подготовка .Извършен е теоретичен анализ и интерпретация на съществуващите научни трактовки на основните постановки и понятия в световната литература определящи качествените характеристики на практическата подготовка в спорта . Те се напосредствено свързани с проведените изследвания и експерименти относно неспецифичната кондиционна подготовка в детско юношеския футбол. Изградена е и собствена концептуална нова система за провеждане на тази значима дейност при подготовката на футболистите , което е новост и принос за спортната наука у нас.

Проведените научни изследвания и получените резултати са изложени прегледно и добре онагледени , което оценявам като значителни достойнства на научния труд.

Изложеното ми дава основание да предложа на членовете на научното жури да присъди на доц. М.Гъдев научната степен „Доктор на науките „

Рецензент :
/ проф. Ив.Иванов дн /